

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Української Національної Думки

Ціна 20 г.
Виходить що-неділі.
Адреса редакції й адміністрації:
ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 70

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьрічно 3 зол., на пів року 5 зол. 50 гр., рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долари або їх вартість в вишій валюті. Рукописів не звертається.—Оголошення після умови Непідписаних дописів не приймається.

Коли загрожує небезпека...

Ніщо так не єднає людей, як спільне нещастя, спільне горе, спільна небезпека. Один одному спішить тоді на поміч, один одному простягає тоді руку рятунку, забуваючи, чи до того були вони собі приятелями чи ворогами. Скільки зразків на це можна навести з часів воєнних, підчас пожеж, повеней, або інших елементарних нещастя. І це є зовсім звичайне: коли під загрозою саме існування людини, чи хочби дорібок його довголітньої мозольної праці, коли грозить однаково кожному повна руїна—де вже там думати про щось інше?

А такі моменти бувають не тільки в житті окремих людей. І цілі народи бувають в нещастю, цілим народам грозить загибля, або хочби довговічна неволя, з чим звязана недоля й окремих членів того народу, окремих людей. Не треба, здається, доказувати, що в такому становищі є тепер і наш нарід український. Не треба доказувати, що в такому становищі мусить нас також обов'язувати те, що сама природа викликає в окремих людей в обличчю небезпеки—т. є. спільна оборона.

Становище нашого народу страшно. Наші недавні криваві визвольні змагання, що закінчились невдачою, є найкращим доказом, звідки і яка небезпека нам грозить, і з другого боку, які страшні наслідки приносить незрозуміння спільного нещастя, ворогування всередині народу в обличчю спільної небезпеки. Сьогоднішнє наше становище і далі вчить нас того самого і вимагає від нас єдності, спільної напруженої праці всього народу, спільної боротьби всіх сил нашого народу проти небезпеки, що грозить цілому народові, боротьби за вільне життя і добробут цілого нашого народу.

Проте у тій праці, у тій боротьбі не достаточна одна активність, бажання, енергія. Потрібний тут і план праці, а в крайньому випадку твереза оцінка, що у безмірі праці мусить бути зроблене перше, яке місце у загальній небезпеці є найбільш загрожене, де треба скупити свої сили на оборону в першу чергу. Такий план, чи така розсудливість в оцінці, що і де перше треба зробити, заощаджувалоб нам багато енергії і багато зайвої праці та причиня-

лось би у великій мірі до успішности наших змагань і на багато скоріше приближувалоб нас до нашої мети.

На жаль у цьому робить нам великі перешкоди наш так зв. місцевий патріотизм. Що там, мовляв, мені Рівне, Дубно, Луцьк, коли у мене є свій Дюксин, Острів чи Трохимброди. Що там мені, мовляв, той повіт, коли у мене свій, та область, коли у мене своя. А наслідки того такі, що ворог по черзі щораз більше закріплює за собою позиції, а небезпека для нас не маліє, а що далі більшає.

Оці думки примушує нас висказати відозва „Рідної Хати“, яку друкуємо нижче. Холмщина не має навіть тих кущих-прекущих прав, які має прим. Волинь. Українська Холмщина виразно призначена на

знищення, на спольонізованню. Ясно, що за нею піде черга на дальші наші землі, що з часом місце Холмщини займе ціла західня полоса Волині і т. д.

Хіба треба аж надто доказувати, що справа Холмщини не є тільки її справою? Хіба треба доказувати, що сьогодні поруч Лемківщини в Галичині це є найбільше загрожена область нашої землі?—Що всі ми мусимо поміч туди нести? Кожний українець мусить це розуміти, кожний мусить з як найбільшою увагою відноситись до закликів Рідної Хати в Холмі.

Людина повинна знати, чого хоче, і повинна мати настільки відваги, щоби не тільки хотіти того, чого потребує, але й за нього боротись

Клемансо.

До братів Українців.

З кінця XIV століття Холмщина і Підляшша переходили під владу то Литви, то Польщі, то Росії. Кожна з цих держав по черзі вела шалену боротьбу за посідання цієї землі і повне опанування її шляхом екстермінаційної політики. Це стремління до закріплення за собою „стану посідання“ проявлялося не тільки в підпорядкованню українського народу, що заселює Холмщину і Підляшша, і накинню з гори чужої адміністраційної системи;— воно розраховано було й на заволодіння й поневолення душі на витворення серед українського народу певного психофізичного ґрунту для прийняття ним чужої культури.

Усі зусилля адміністрації цих перехідних володарів, а також езуїтів, що виконували (і тепер виконують) на нашій землі роль „культуртрегерів“, прямували до того, щоби зденационалізувати наш нарід і силою цього змусити все, що було кращого, інтелектуального серед українців, шляхом обдаровання ренегатів добрами і уможливлення їм доступу до посад і вищих становищ, добровільно впрягти до державної політики чужинців. Така ловля душ вдалася, і тепер на становищі оборони нашої рідної культури й національності позістався знищений війною морально і матеріально сам український нарід— селянин, який переживає глибоку духову кризу. Головною причиною тої кризи є відсутність на Холмщині і Підляшші рідної школи і культурно-освітніх установ і замкнення біля 250 церков.

Засноване 5 літ тому назад Товариство „Рідна Хата“ в Холмі, яке являється єдиною українською культурно-освітньо-доброчинною установою на землях Холмщини і Підляшша, вважаючи, що найбільшою перепорою в праці культурно-освітньо-доброчинній є брак догідного помешкання-будинку (бо в своїй хаті—своя правда, своя сила і воля!)—приступило до здійснення роками вимріяної будови власного народнього дому „Рідної Хати“ і 19 червня ц. р. dokonano закладин

цього дому на набутій раніш власній площі в Холмі при Оболонській вулиці № 26/б. Цей Народній Дім Холмщини і Підляшша на вічні часи буде джерелом української культури і освіти, яка буде промінювати у всі закутки многострадальної Холмщини і Підляшша, буде пам'ятником культурної свідомости і зрілости Українського Громадянства, яке відкликнулось на заклик Організаційного Комітету Будови Народнього Дому в Холмі, і внесло посылні жертви, завдяки яким і приступлено до будови цього дому. Але отримані Правлінням пожертви далеко не вистарчають не тільки на закінчення дому, а навіть на виведення мурів і накриття їх дахом.

За ці пожертви Правління Т-ва „Рідна Хата“ складає сердечну подяку всім, що причинилися для добра Т-ва морально, матеріально, працею, чи яким іншим, способом і звертається з уклінною прозьбою до Громадян і Громадянок, братів і сестер-українок в тяжку для Холмщини годину прийти з посылною грошовою допомогою на будову огнища нашої культури в Холмі—цьому „Даниловому граду“, що завсідги, на протязі цілої історії українського народу, був полевою фортецією і стримував ворожий натиск на Неньку Україну. Вже побудовані сутерини й партер дому. Треба ще зібрати решту коштів, котрі досягають суми 5.000 долларів. Тих коштів не зможе зібрати місцева знищена українська людність.

Громадяне! Поможіть хочби невеличкою жертвою для здійснення наших мрій! Не відкладайте тої відозви, поки не вдумаетесь, скільки добра Ви робите для білної Холмщини, складаючи хоч таку жертву на одинокий смолоскип нашої культури! Ми віримо, що Ви самі станете на поміч Народньому ділу як той піонер і самі будете між своїми знайомими збирати на поміч Холмщині для збереження рідної культури.

Громадяне! Потрібна сума грошей є великою тільки для поодиноких осіб. Для громади, для великої родини українського народу не трудно її зібрати. Коли кожний з нас українців візьме до серця справу Народнього Дому в Холмі, коли кожний сповнить свій громадський обов'язок і зложить посылну офіру—тоді вмить збереться потрібна сума.

Громадяне! На Вашу жертву ждуть. Прийдіть з поміччю, бо від Вас залежить доля українського народу Холмщини і Підляшша і його культурний поступ, його визволення.

Одна Ваша дрібна жертва дасть Вам право сміло в очі сказати всім: „Я побудував Народній Дім на Холмщині. Я дав змогу „Рідній Хаті“ не тулитися по чужих закутках, а осісти в своєму Народньому Домі, під своєю стріхою. А Ви, друже, що збудували, кому помогли? Кому Ви були потрібні? Що Вас важе з рідними сторонами? З чийх грудей виривається вдячне зітхання і спомин про Вас?“

Спішіть Громадяне! Хто дає скоро, той дає двічі. Робота вже кипить. Подайте помічну руку тим, що стали за роботу!

Правління Товариства „Рідна Хата“ в Холмі щиро прохає всі українські газети без різниці напрямку надрукувати цю відозву і відкрити в редакціях збірку жертв на будову Українського Народнього Дому „Рідної Хати“ в Холмі з оголошенням виказу цих жертв. Просимо направляти наkonto Т-ва „Рідна Хата“ в Земельний Банк Гіпотечний у Львові, вул. Підвале, 7. Konto під назвою: „Фонд Будови Народнього Дому в Холмі“.—Konto П. К. О. № 63222.

Холм „26“ липня 1927 р.

Голова О. Рочняк.

Члени: А. Корольчук, М. Недопад, А. Жеребець.

Секретар К. Сошинський.

Дирекція восьмикласової дівочої духовної гімназії з українською викладовою мовою в Дермані на Волині оголошує, що за дозволом Кураторії вступні іспити до клас 1-7 відбудуться **29-31 серпня** ц. р.

Початок науки—**1 вересня**. При гімназії—інтернат на 100 душ. Кому не вистарчить місця в інтернаті, може за дешеvu плату знайти помешкання на селі близько до школи.

Плата за навчання 100 золотих річно. Утримання в інтернаті 30—35 золотих місячно протягом 8 учених місяців.

З початком 1927/28 шк. року в гімназії вводиться програм державних гімназій з метою придбання матуральних прав.

Адреса: poczta Mizocz na Wołyniu Dyrekcja Gimnazjum żeńskiego w Dermaniu.

3-0

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

І ПОШИРЮЙТЕ

„УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ“

